

FIȘĂ TEHNICĂ - 10% zone de strictă protecție

România este pe cale să rateze sau să compromită iremediabil ținta de desemnare a 10% din teritoriu ca zone de protecție strictă (ZPS), asumată prin Strategia UE pentru Biodiversitate și devenită obligație contractuală prin Jalonul 13.2 din PNRR.

1. Diminuarea sistematică: de la 2,3 milioane la <0,6 milioane ha

Procesul de desemnare a fost caracterizat de o reducere progresivă și nejustificată științific a suprafeței țintă, diluând efectiv angajamentul asumat.

- **PASUL 1: Potențialul Științific (~2,3 Milioane ha)** Evaluările inițiale au identificat aproximativ 2,3 milioane de hectare ca fiind eligibile pentru protecție strictă, cifră care se alinia în mare cu ținta de 10% și cu așteptările Strategiei UE pentru Biodiversitate.
- **PASUL 2: Excluderea Metodologică (~1,7 Milioane ha)** În urma unor modificări netransparente ale metodologiei de selecție, suprafața eligibilă a fost redusă drastic la ~1,7 milioane de hectare, excluzând arbitrar păduri valoroase (de exemplu, cele din categoria funcțională T2).
- **PASUL 3: Filtarea Administrativă (~1,4 Milioane ha)** Până în noiembrie 2025, noi filtre birocratice legate de amenajamentele silvice au redus propunerea la ~1,4 milioane de hectare.
- **PASUL 4: Capcana „Acordului” (< 700.000 ha)** Insistența actuală asupra obținerii „acordului proprietarului” riscă să ducă desemnarea finală sub pragul de 700.000 de hectare (sub 3% din teritoriu).

Consecință: Această suprafață acoperă în principal zonele de protecție strictă existente deja în Parcurile Naționale și terenuri alpine neproductive, lăsând pădurile bătrâne valoroase și productive complet expuse exploatării comerciale.

2. Blocajul legal

Ministerul Mediului intenționează să condiționeze desemnarea Zonelor de Protecție Strictă (ZPS) de acordul explicit al proprietarilor de terenuri și al consiliilor locale. Această abordare este viciată juridic și creează o putere de veto *de facto* asupra unui obiectiv de interes public.

- **Constituția României (Art. 44) și Codul Civil** permit limitarea dreptului de proprietate pentru protecția mediului, condiționată de o dreaptă și prealabilă despăgubire.
- Condiționarea desemnării de acordul civil, în loc de criterii științifice, contravine logicii **Directivei Habitats a UE și naturii obligatorii a jalonului PNRR.**
- Prin delegarea responsabilității suverane către entități private, statul se asigură că **rețeaua de protecție rezultată va fi fragmentată ecologic și irelevantă din punct de vedere științific.**

3. Resurse financiare: mitul „lipsei de fonduri”

Reticența de a desemna aceste zone este motivată politic de refuzul de a plăti compensații, în ciuda resurselor disponibile.

- Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) a gestionat un **buget de aproximativ 3,2 miliarde de euro în 2025** (~1% din PIB).
- În ciuda acestei abundențe, conservarea biodiversității este marginală. Cheltuielile dedicate biodiversității au fost în mod sistemic neglijate, **estimate la aproximativ 0,2% din bugetul total al AFM**.
- **Fondurile există**. Blocajul este reprezentat de lipsa unei linii bugetare dedicate pentru plăți compensatorii *prealabile*, ceea ce ar elimina legal necesitatea „acordului proprietarului”.

4. Realitatea din Teren: Datele IFN Ciclu III

Datele din Inventarul Forestier Național (Ciclu III) relevă o degradare structurală a pădurilor în timp ce desemnarea este întârziată.

- Volumul total de lemn care dispare anual este de 29,1 milioane m³. Din acesta doar 18 milioane m³ sunt acoperite de acte, iar **o mare parte din diferența de 11 milioane m³ sunt tăieri ilegale**.
- **Peste 90% din pădurile României au vârsta sub 120 de ani**. Nucleele de păduri bătrâne/seculare rămase (candidații principali pentru ZPS) sunt sub o presiune imensă.
- Volumul mediu la hectar este de ~347 m³/ha, **mult sub pragul de reziliență de ~1.200 m³/ha întâlnit în pădurile naturale**, indicând o pierdere severă a biomasei și a capacității de stocare a carbonului.

Pentru a debloca această situație și a intra în legalitate, solicităm Ministerului Mediului:

1. Eliminarea condiției ilegale a „acordului proprietarului” din viitorul act normativ și revenirea la desemnarea bazată exclusiv pe criterii științifice și metodologii clare.
2. Deblocarea imediată a fondurilor AFM pentru crearea liniei bugetare destinate plăților compensatorii juste și prealabile pentru proprietarii de terenuri incluse în ZPS.
3. Desemnarea zonelor prioritare (păduri primare și seculare) indiferent de forma de proprietate, respectând obligațiile din PNRR și Strategia UE pentru Biodiversitate.
4. Publicarea imediată a studiului-cadru și metodologiei finale, cu criterii clare și transparente.
5. Organizarea efectivă a consultărilor regionale și locale, implicând comunități, ONG-uri și proprietari.
6. Publicarea hărților preliminare ale zonelor candidate pentru feedback public pe o platformă accesibilă.

7. Suspendarea intervențiilor (tăieri, construcții etc) în zonele candidate până la desemnarea finală.
8. Stabilirea unui calendar transparent și public pentru etapele de selecție, adoptare, implementare și monitorizare.
9. Crearea unui mecanism independent de monitorizare publică (ex. integrarea cu platforma „Inspectorul Pădurii”).
10. Evaluarea periodică și raportarea publică privind starea zonelor desemnate și respectarea regimului de protecție.